

ЗАПИТАННЯ: Вітаю. Мене звать Олександра. Хочу запитати, як ставиться Українська Православна Церква Київського Патріархату в Харкові до неконтрольованого потоку рекламної інформації та до його змісту.

ВІДПОВІДЬ:

Відповідає митрофорний протоієрей Анатолій.

Так, насправді, в умовах сьогодення ми бачимо навколишній світ як суспільство, направлене переважно на товарно-грошові відносини, як говорили ми колись у школі. Тобто у світі все менше стає духовності, а все вище люди цінують матеріальні блага. Не є виключенням жодна сфера нашого життя. Інколи деякі люди думають, що все має свою ціну - слава, влада, свобода, навіть людське життя.

Світ прийшов до тої грані, коли ми повертаємося до середньовікових си навіть ранньовікових моделей суспільства - як у стародавньому Римі люди жадають «хліба і видовищ». Переведучи цей вислів в площину ХХІ століття, можна сказати, що людина все частіше ставить свій комфорт, затишок та матеріальний достаток вище духовних потреб, як, наприклад, потреба служіння ближньому чи служіння Богові.

Ми дуже часто прагнемо оточити себе максимальним рівнем комфорту, щоб не відчувати бодай найменших незручностей: на кухнях в нас стоять кухонні комбайни, посудомийні машини, нам прислужують пралки-автомати, інша побутова техніка, в наших гаражах стоять розумні автомобілі з електронними системами керування та навіть контролю клімату в салонах, в наших домах все частіше інфраструктурою керують системи електроніки та комп'ютерні «розуми».

Здавалося б, ми звільняємо себе від зайвих затрат часу, ми не перемо руками по пів дня, ми не готуємо їсти годинами, ми не носимо воду з криниці та дрова з вулиці - тобто в нас повинно бути більше часу на молитву, служіння ближньому, служіння Богові.

Але на практиці - зовсім навпаки. З кожним витком цивілізаційного комфорту ми все далі і далі віддаляємося від ближніх, ми спілкуємося з друзями та рідними через мобільні телефони, соціальні мережі, електронну пошту, ми не відвідуємо старих батьків, не приходимо відвідати хворих чи самотніх друзів, вже навіть не говорю про тих наших ближніх, хто у в'язницях, лікарнях, тюрмах, на строковій службі в армії. МИ ЗА КОМФОРТОМ СТАЄМО ВСЕ БІЛЬШ І БІЛЬШ ЛІНИВИМИ, гріх лінивства, культ власного тіла і черева, та елементарна байдужість, проникають в наше серце все глибше і глибше.

І саме тут неабияку роль відіграє реклама. Саме вона, як рушій торгівлі, заставляє своїх творців і натхненників придумувати все нові і нові, все більш витончені й потужні форми впливу на людські розуми. Реклама звідусіль говорить нам про те, що потрібно слухати не розум, не душу, не серце - а за її філософією потрібно слухатися лише своїх інстинктів, робити лише те, що хочеться і не задумуватися про наслідки.

Рекламують все - алкоголь, тютюн, напої, приправи, страви, все, що завгодно. Говорять про те, що не треба терпіти голоду, спраги, радять які вибрати товари, автомобілі, побутову техніку, все що завгодно. Все, на чому можна заробити виробникам чи

продавцям. Але не говорять лише про те, які наслідки має сліпе гоніння за комфортом чи якою ціною потім необхідно буде платити по кредитах за власне лінивіство.

Погляньте навколо: реклама пивних та тютюнових виробів призвела до того, що багато хто з людей створили собі образи віртуальної реальності, де вони можуть жити лише з пляшкою пива чи цигаркою в руці. Зранку прокинулися - вже пиво і цигарка поруч. Пообідали - вже знову пиво і цигарка, повечеряли - вже потекли алкогольні ріки та дим стовпом. Бо так живуть в рекламі, а там всі модні і перспективні, там все красиво та "круто", там все в рожевих окулярах.

Але коли спадають рожеві окуляри, то шкідливі звички залишаються. Тоді прогресує алкоголізм, "вилазять боком" цигарки, людина залишається зовсім безпомічною перед реальним життям і розуміє, що все це там, на екрані телевізора - лише миттєва омана. Та це буде потім, а в час реклами людині важливо нав'язати думку, що саме без цієї якоїсь дрібнички вона жити ну просто не зможе.

І до чого зводиться весь сенс цієї гонитви за людською свідомістю? Так, банально, але до простої наживи на людському бажанні служити своєму тілу. Ми кожного дня стаємо свідками того, як всюди і з майже усіх носіїв інформації до нас доноситься заклик служити своєму тілу, створювати культ тіла, створювати собі атмосферу ситого, безтурботного життя. І у переважній більшості випадків про це говорить саме реклама.

Навіть методи рекламування товару стали примітивно - банальними. Вся стратегія і тактика зводиться до гри на низьких почуттях людей, а атмосфера переважної більшості рекламних роликів тисне на підсвідомість сексуальними образами та розпусними манерами персонажів. Практично вся реклама зорієнтована на одне - будь-яким чином заманити людину до служіння власному тілу, переконати людину у необхідності володіти навіть абсолютно непотрібними зараз їй речами - знову ж для того, щоб задовольнити ще і ще якісь потреби свого тілесного єства.

І коли людина не має міцного зв'язку у свідомості із своїм Творцем і Богом, коли людина не усвідомлює, що душа все ж таки важливіша за тіло, що вона таки нетлінна і безсмертна, то така особистість може запросто купитися на принади будь-яких рекламних "маневрів", така людина дуже ризикує бути затягнутою у вир віртуального життя серед уявних образів, створених рекламою та модними серіалами.

Звичайно, горе потім таким людям, бо їх життя перетворюється на "марноту та ловлення вітру", як говорить нам цар і псалмопівець Давид. Саме в таких умовах формуються голови "покоління пепсі" та Мак Доналдсів, саме під впливом таких важелів люди стають цінувати мораль нижче за матеріальні блага, саме у таких умовах формуються незрілі розуми, готові будь-якою ціною просуватися до омріяних ідей багатства, влади та розкошів. Потім із таких молодих людей, що попали в незрілому віці, чи зрілому, але не сформованому віці, на гачок примарних оазисів щастя із блакитних екранів, виростають люди, готові платити совістю і тілом за досягнення "висот" життя, де в свою чергу знову все обертається серед культу служіння тілу.

Саме тому Свята Православна Церква закликає своїх вірних чад тверезо відноситися до спокус життя, свідомо оцінювати свої можливості і потреби, жити самим і виховувати своїх дітей в дусі першості духовних цінностей над цінностями тілесними, в руслі служіння духом і тілом ближньому і Богові, а не лише самому собі.

Звичайно, що Українська Православна Церква Київського Патріархату не заперечує потребу в матеріальних благах для користі своєї родини, для вивільнення часу на служіння ближньому і Господеві, на молитву і добрі діла. Але матеріальне благополуччя не повинно ставати для вірних УПЦ Київського Патріархату самоціллю, сенсом життя, наріжним каменем при спорудженні сімейного осередку.

Міцна родина, міцна домашня Церква - це необхідність, це основа будь-якої держави. Тому нам певною мірою неможливо і нелогічно обходитися без досягнень людської цивілізації взагалі. Але як навчає нас Свята Православна Церква, ніщо не шкодить людині, поки людина керує своїми бажаннями, а не вони нею. Так і у даному випадку - бажання володіти благами не повинні керувати вибором людини між служінням собі і ближньому, ближньому і Богові.

Бо хіба ж, наприклад, працюючи по неділях і святах заради покупки чого б то не було додасть людині користі для духовного життя, чи людина за такою беззупинною працею ризикує втратити останні крихти богобоязності і відступити за межу розуміння співвідношення потреб і необхідностей? Звичайно, що така праця принесе людині більше шкоди через моральне, духовне і фізичне виснаження, аніж потім, після придбання омріяного, принесе користі. Тому не треба забувати ніколи, що грошові та інші матеріальні блага - це лише інструмент для створення людині морального і духовного комфорту, для звільнення людини від рутинних щоденних важких побутових справ, а не мета життя і ціль витрачення всіх сил.

В заключення хотілося б нагадати всім вірним, що Українська Православна Церква Київського Патріархату в Харкові та у всій єпархії ще і ще раз закликає своїх чад до посильної допомоги ближнім своїм - не лише матеріально, а більше можливо і морально, духовно. Адже кожен із нас знає, у яких важких умовах перебуває УПЦ Київського Патріархату в Харкові та області, яких зазнає поневірянь і утисків з боку владних структур. Тому набагато важливішим інколи є добре слово, увага до ближнього, співчуття і співстраждання, аніж великі матеріальні позики чи заощадження. І закликаємо всіх до молитви перед Богом і Господом нашим Ісусом Христом, перед Пресвятою Богородицею і всіма безплотними силами і сонмами святих Божих, щоб за молитвами Богородиці, святих безплотних сил і всіх святих Своїх, подав нам Господь розуміння істини, подав нам бачення мети в житті нашому, щоб утвердив нашу Святу Православну Церкву у молитві та служінні одне одному йти до воріт райських, бажаючи спасіння.